

La cara fosca del terreny de joc

Des que la Federació Italiana de Futbol va descobrir, en un control rutinari, que Diego Armando Maradona era un consumidor habitual de cocaïna, han sovintejat els casos de jugadors caçats per consum de les anomenades drogues socials, les que no es prenen per millorar el rendiment físic.

És 24 de maig del 1987 i a Nàpols la calor i la humitat provoquen una insuportable sensació de xafogor. Però Diego Armando Maradona és feliç. El seu equip, el menyspreat Nàpols, ha guanyat el seu primer *scudetto* (la lliga a Itàlia, anomenat així perquè el conjunt que el guanya té dret a dur un escut brodat sobre la samarreta durant la següent temporada) i ell se sent el rei del món. Nàpols, la deprimida Nàpols del sud d'Itàlia, està als seus peus i Maradona ho sap. Ha organitzat una festa en una mansió de la zona residencial de la ciutat on acudiran els amics, els coneguts i tots els qui tenen alguna parcel·la de poder en l'ambient napolità. Perquè no hi falte res, Maradona ha encarregat beguda, menjar, dones i, fins i tot, una bona quantitat de cocaïna. Només cal saber on es troba. En una habitació de la casa, on hi ha disposats més de deu bols plens d'una substància blanca d'increïble lluentor, gairebé semblant al sucre.

Diego Maradona entra moltes vegades a aquell reservat per fer-se'n unes ratlles i perllongar una nit que promet ser boja. És el millor jugador del planeta, però també un addicte a la cocaïna des que va tastar-la uns anys arrere, quan estava sota la disciplina del FC Barcelona. Mitja ciutat de Nàpols ho sap (els seus subministradors de droga són homes importants de la camorra napolitana) però gira la vista cap a una altra banda. Gairebé quatre anys després, el 17 de març del 1991, Diego Maradona és sotmès a un control antidopatge després d'un partit de lliga contra el Bari i la prova mèdica demostra que a la seua orina hi ha restes de cocaïna. Aleshores, la mateixa ciutat que abans l'idolatrava l'assenyala ara amb dit acusador: Maradona és un drogaddicte.

El cas de l'astre argentí és, sens dubte, el millor exemple de les contradiccions que amaga el món del futbol en relació amb les anomenades drogues socials. Nascut en un suburbi de Buenos Aires en condicions que fregaven la pobresa, Diego Maradona va ser el centre de totes les mirades per la seua qualitat com a futbolista des que va debutar, només amb quinze anys, en la primera divisió argentina vestint la samarreta d'Argentinos Juniors. Sense temps per a créixer com a persona, amb vint anys Boca Juniors va pagar per ell el més car fitxatge de la història del futbol argentí i, dos anys més tard, el Barcelona el va incorporar a la seua plantilla per una suma superior als mil milions de pessetes, tot un rècord l'any 1982. Maradona va aterrar a Barcelona amb 22 anys i un gran deute vital a l'esquena: feia set anys que jugava al futbol de forma professional i pràcticament no havia tingut temps de gaudir dels plaers de la vida.

Amb la presumpta inviolabilitat de sentir-se el millor jugador del món, Maradona i el seu "entorn" trobaren a Barcelona l'ambient ideal per recuperar els anys perduts. Dues o tres vegades cada setmana, Maradona tancava privadament alguna discoteca de la ciutat per a celebrar-hi festes amb els seus amics i coneguts. Aquelles nits eren tan llargues que, fins i tot, César Luis Menotti, l'aleshores entrenador del Barça, va canviar dels matins a les vesprades els entrenaments perquè Maradona i altres jugadors estiguessen en condicions de fer exercicis físics.

Maradona va reconèixer, anys després, que va tastar per primera vegada la cocaïna durant la seua estada a Barcelona, encara que mai no va precisar quan. Però sembla que en aquelles nits de festa hi havia alguna cosa més que alcohol i prostitutes de luxe a les discoteques.

La relació entre futbol i droga la capitaneja un nom: Diego Armando Maradona. L'estrella argentina va seduir el món amb la pilota als peus, però l'addicció a la cocaïna ha malmès la seua imatge.

Sembla també que un company seu, el lateral esquerre Julio Alberto, va introduir-se en l'infern de la droga de la mà de Maradona, encara que no ho ha reconegut públicament. Anys després de la seua retirada del futbol, Julio Alberto va comparèixer en diversos programes televisius explicant que la seua addicció a la cocaïna li va arruïnar la vida i que havia malbaratat una fortuna propera als 500 milions de pessetes (3 milions d'euros). L'últim episodi del seu tortuós camí per la cara fosca de l'èxit el va protagonitzar aquest estiu, quan va destrossar el mobiliari de l'habitació d'un hotel de Barcelona on s'allotjava i va intentar suïcidar-se després d'haver consumit drogues i alcohol en grans quantitats.

Arriben les drogues socials. Fins al positiu de Maradona, el món del futbol no havia reparat en les drogues socials, considerades com a dopatge. Fins aleshores, les drogues que s'havien detectat en els jugadors que presentaven restes de substàncies prohibides a l'orina eren principalment medicaments per augmentar el seu rendiment sobre el camp de joc. Els rumors que relacionaven determinats jugadors amb drogues "toves", com els derivats del cannabis, no passaven de ser anècdotes que anaven directament lligades a una vida de disbauxa. Va ser el cas, per exemple, de dos jugadors del Reial Madrid de la dècada al vuitanta, famosos a la capital de l'estat per la seua vida dissoluta, com ara Juan Lozano i Juan José, dels quals es va

dir que eren consumidors de marihuana i haixix. Però mai es va detectar en un control antidopatge que fumaren drogues. Com tampoc hi ha proves mèdiques que Mágico González, el genial davanter d'El Salvador que va jugar cinc temporades al Cadis, consumira cannabis, però tothom a la ciutat andalusa sabia que el jugador sud-americà era molt amic dels saraus nocturns, de la companyia femenina i del popular porro.

Les drogues socials, el consum de les quals es va començar a generalitzar al nostre país en la dècada dels vuitanta, no existien oficialment al futbol. Però el temps s'ha encarregat de demostrar que, encara que eren invisibles per als pocs controls antidopatge que es practicaven, hi havia futbolistes que en prenién.

A banda de Lozano, González o Juan José, el cas més significatiu és el de José Cano López, "Canito", jugador de l'Espanyol i del Barça, entre altres clubs. Canito va créixer als carrers dels suburbis de Barcelona fins que el futbol li va obrir la porta de l'èxit. Amic de grans despeses econòmiques i de la roba de luxe, Canito era un personatge estrany que compaginava la seua potència física al centre de la defensa amb una relació amb el lumpen que el portà al món de la droga. Consumidor de cocaïna i heroïna, Canito mai no va ser el gran jugador que les seues facultats pronosticaven i, després de deu anys en el futbol d'elit, es va retirar per intentar sobreviure, arrossegant la seua dependència de les drogues i fent treballs modestos, fins que al novembre de 2000 va morir, després d'una llarga malaltia, amb només 44 anys.

Canito va passar gran part de la seua carrera professional enganxat a la "coca" i al "cavall" sense que ningú se n'assabentara. Però, arran del cas Maradona, amb el qual no va coincidir al Barça per un any, el futbol va començar a plantejar-se que les drogues eren presents a la vida dels futbolistes. L'escala de positius en jugadors que consumeixen substàncies il·lícites va arrancar als països d'Amèrica Llatina, on la cocaïna i la marihuana eren més fàcils de trobar als carrers. L'any 1993, un company de Maradona en la selecció argentina, el davanter Claudio Caniggia, va repetir la història de Diego quan va donar positiu en un control antidopatge després d'un partit amb el seu equip, el Roma. Igual com el "Pelusa", Caniggia era investigat per la policia italiana des de la seua època com a jugador del Verona, el 1989, per la seua implicació en assumptes de droga.

Un any després, el futbol xilè es va commoure quan va saber que dos futbolistes de primera divisió, Luis Salinas i Javier Toledo, havien donat positiu per cocaïna en els controls reglamentaris. Des d'aleshores, tots els casos de dopatge al futbol xilè han estat per drogues socials, com ara la marihuana, la cocaïna o la pasta base, coneguda com a crack. Una situació similar es va produir en altres països de

Sud-amèrica, on els casos de "dopatge" provocats per aquestes drogues provocaren un degoteig d'informació en jugadors de la primera divisió argentina, paraguaiana, uruguaiana i brasilera. Fins i tot, alguns notables exjugadors, com ara l'argentí Alberto Tarantini, campió del món amb la seua selecció el 1978, va ser empresonat com a responsable d'una xarxa que procurava cocaïna a personatges de la vida social de l'Argentina. Paral·lelament, a Colòmbia, els "càrtels" del narcotràfic comencen a veure als equips de futbol un mètode ideal per blanquejar els diners dels seus negocis il·lícits. Els clubs de Cali i Medellín, els principals centres d'actuació de les màfies de la droga colombiana, prenen el relleu esportivament als tradicionals dominadors de la lliga, com ara el Millonarios i el Santa Fé, ambdós de Bogotà, o el Junior de Ba-

A Colòmbia el narcotràfic va fer canviar l'ordre establert als camps de futbol

rranquilla. El Nacional de Medellín, propietat del *capo* Pablo Escobar, el Deportivo Cali i, en menor mesura, l'Amèrica de Cali es fan amb els millors jugadors del país amb els diners del narcotràfic i comencen a deixar-se veure en les competicions continentals, com la Copa Libertadores. Encara que la cocaïna és la principal font de finançament dels seus equips, els jugadors mai no donen positius en els controls antidopatge, excepte el defensor de l'Amèrica de Cali Wilson Cabrera, que l'any 1995 va protagonitzar el primer cas de dopatge al futbol colombià.

El cas Merson. Uns mesos abans, al desembre de 1994, el migcampista internacional per Anglaterra i jugador de l'Arsenal Paul Merson va convocar la premsa per informar que per decisió pròpia s'internava en una clínica de des-

intoxicació. Merson, a més dels problemes amb l'alcohol que pateixen molts jugadors de la Premier League, consumia dos grams de cocaïna diaris i era un ludòpata que gastava 200 lliures cada dia en màquines recreatives. La sincera confessió de Merson, que va passar la resta d'aquella temporada rehabilitant-se de les seues addiccions, va obrir la porta a altres jugadors de la lliga anglesa que, en cascada, acabaren fent públics els seus problemes amb l'alcohol, i va quedar sense sanció: la Federació Anglesa va estimar-se més deixar córrer el seu cas, perquè, al cap i a la fi, l'havia posada en evidència: cap control antidopatge va detectar els excessos de Merson amb l'alcohol i les drogues. Va haver de transcórrer més d'un any des de la compareixença de Merson davant els mitjans fins que, al gener de 1996, es va produir el primer cas oficial de dopatge per cocaïna al futbol britànic. Roger Stanislaus, defensa del Leyton Orient, de la Third Division anglesa (equivalent a la nostra Tercera Divisió), va ser suspès per un any després que es trobaren restes de cocaïna a la seua orina en finalitzar un partit del seu equip contra el Barnet. Stanislaus va declarar posteriorment que efectivament havia pres unes ratlles de coca dos dies abans d'aquell partit durant un funeral, però que la seua intenció no era millorar les seues prestacions sobre el terreny de joc.

Amb l'assumpte de Merson encara candent i el consum de cocaïna com a centre de totes les mirades, un grapat de casos de dopatge per consum de diverses substàncies prohibides reobriren la polèmica de les drogues socials en el futbol britànic. El primer va ser el del migcampista de l'Arsenal David Hillier, qui va ser detingut a l'octubre de 1995 en possessió de cannabis a l'eixida d'un entrenament del seu equip. Uns dies més tard, el davanter del Crystal Palace Chris Armstrong va donar positiu en un control antidopatge per cannabis, al defensa del Fulham Tony Finnegan li trobaren heroïna a la butxaca, i Barry Lavety, jugador del Saint Mirren, de la lliga escocesa, va presentar restes d'èxtasi a la sang durant un control rutinari. Però el cas més famós del futbol a les

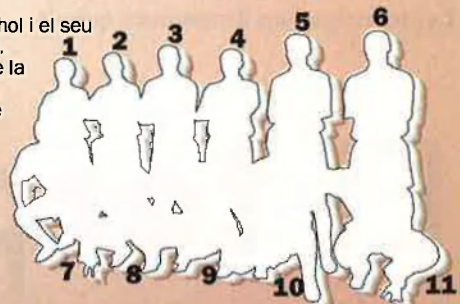
Una selecció perillosa

Parodiant un famós anunci de la Fundació d'Ajuda contra la Drogoaddicció, en el futbol mundial podrien formar-se uns quants equips segons els hàbits de drogoaddicció dels jugadors. N'hi hauria un de pastillers, un altre de cocaïnòmans, un de fumadors de cannabis i, fins i tot, un potent conjunt d'alcohòlics. Però triant una selecció mundial d'aquells jugadors que, al llarg de la història, han tingut problemes amb les drogues, eixiria un equip perillós però gairebé imbatible. Sobretot si oblidaven durant noranta minuts les seues addiccions.

1. **Magíco Gonzalez** (El Salvador): Genial davant del millor Cadis que anava dels bars de copes als entrenaments amb olor a marihuana.
2. **Canito** (Espanya): Els seus problemes amb la cocaïna i l'heroïna arruïnaren la seua carrera professional i el dugueren a una prematura mort.
3. **Bernard Lama** (França): Fumador d'haixix i marihuana i aferrissat defensor de la legalització del cannabis i els seus derivats.
4. **Claudio Caniggia** (Argentina): Davanter perillósament aferrat a la ratlla que va donar positiu per cocaïna quan jugava a Itàlia.
5. **Tony Adams** (Anglaterra): A la seua autobiografia *Addicted* va confessar els seus problemes amb l'alcohol.
6. **Paul Gascoigne** (Anglaterra): Els seus problemes amb l'alcohol i el seu caràcter barallós el convertiren en el bufó dels diaris britànics.
7. **Junior Baiano** (Brasil): Amic de les escapades nocturnes i de la xerinola. Va donar positiu per cocaïna a l'any 2001.
8. **George Best** (Irlanda del Nord): L'enfant terrible del futbol de les Illes. Un artista als terrenys de joc i a les botxes de Marbella.
9. **Paul Merson** (Anglaterra): Enganxat a l'alcohol, la cocaïna i el joc, una confessió pública el va rehabilitar per al joc.
10. **Diego Armando Maradona** (Argentina): El millor jugador del món de tots els temps, segons molts analistes, i addicte a la cocaïna des del seu pas pel Barça.
11. **Julio Alberto** (Espanya): Va reconèixer la seua addicció a la cocaïna anys després d'abandonar el futbol actiu.

Gràfic: MIQUÈL BENÍTEZ

illes va ser el de Craig Whittington, davant del Huddersfield Town, equip de la First Division (l'equivalent a la Segona Divisió a l'estat espanyol). El jugador va donar positiu per cannabis el març de 1995 i es va sotmetre a un programa de rehabilitació, però dos mesos després va tornar a donar positiu per la mateixa raó. La curiosa defensa de Whittington davant una suspensió gairebé segura va consistir a afirmar que ell no havia pres cannabis de manera conscient sinó per

culpa d'un pastís que contenia entre els seus ingredients la droga. Finalment, el jugador va ser sancionat a l'abril de 1996 amb set mesos de suspensió i va ser acomiadat del seu equip.

Aquell any l'aroma de l'haixix va envair el futbol francès. Primer va ser l'excèntric porter del Mònaco i de França Fabien Barthez (avui al Manchester United) qui va patir una suspensió per dos mesos després que un control va descobrir que havia consumit cannabis. Barthez va ser ti-

tular de la selecció francesa campiona del món l'any 1998 desplaçant de la porteria Bernard Lama, el carismàtic porter del West Ham United que havia seguit les seues passes un any abans. Lama, que aleshores defensava la meta del Paris Saint Germain, també va donar positiu per cannabis en un control antidopatge i va ser suspès per dos mesos. Però el veterà porter va aprofitar l'ocasió per fer una defensa del consum de cannabis i per intentar demostrar a l'opinió pública

que el seu vici no comportava cap ajut a la seua professió. L'apassionada defensa de Lama del consum de cannabis, que fins i tot va arribar als tribunals ordinaris, va costar al futbolista francès l'acomiadament del seu club, encara que a França es destaparen sis casos més de futbolistes que fumaven *maria*.

Lluitar contra el dopatge. En els últims quatre anys, els casos de dopatge per causa de les drogues socials s'han multiplicat en el món del futbol i comparteixen protagonisme amb el dopatge per productes que beneficien els futbolistes. Itàlia, on la investigació científica sobre aquestes qüestions és més avançada que a la resta dels països futbolísticament més potents del planeta, va començar la lluita contra el dopatge amb el cas de Maradona, però no l'ha aturada. El desembre de 2001, Angelo Pagotto, porter del Perugia, de la Sèrie A (Primera Divisió espanyola), va donar positiu per cocaïna en un control de la Lega i va ser suspès per un període de dos anys. Uns mesos abans, al gener d'aquell any, la Policia Postal de Milà va iniciar una investigació sobre una suposada festa sexual amb prostitutes de luxe on havien participat deu jugadors de l'Inter i a la qual, a més de sexe i alcohol, podia haver-hi drogues. Les investigacions demostraren que els

jugadors havien concertat els encontres sexuals a través d'un portal d'Internet, però que no existia cap indicatiu de delictes, ja que la prostitució és legal al país transalpí. Enguany, l'escàndol de les festes sexuals ha esguitat diversos jugadors del Torí i el Juventus, per haver participat en orgies sexuals a canvi de 600 euros per nit. L'assumpte no és tancat, perquè una de les prostitutes interrogades va declarar que alguns jugadors pagaven els serveis sexuals amb cocaïna i haixix.

La llista de futbolistes sorpresos amb restes de cocaïna o cannabis en els controls antidopatge en els últims anys és molt extensa i inclou l'uruguaià del Pinarol Carlos Aguilera, positiu per cocaïna al 1998, l'equatorià de la Unió Deportiva José Arroyo, positiu per marihuana al 2002, l'hondureny Oscar Lagos, sancionat per consum de cocaïna i marihuana i expulsat de la Copa Amèrica de 2001 en què participava amb la seua selecció, el davanter de Ghana Ismail Danko, acomiadat del Borussia de Dortmund el 1999 per fumar marihuana, i el defensa brasiler del Vasco de Gama Junior Baiano, positiu per cocaïna després de guanyar la final del Campionat de Brasil de 2001 amb el seu club. Igualment, la carrera professional de l'antic jugador del Tenerife i del València Chemo del Solar va acabar

malament; fa uns dies, un control antidopatge va revelar que havia consumit coca, encara que el jugador al·lega que provenia de la composició d'una infusió que prenia abans dels partits.

Però aquesta psicosi té un episodi divertit que pot servir d'exemple sobre el paper dels mitjans de comunicació en aquesta qüestió. Alguns diaris sensacionalistes britànics començaren a traure a la llum, fa tres anys, detalls de la vida desordenada d'un grup de jugadors del Liverpool, entre els quals hi havia l'ara futbolista del Reial Madrid Steve McManaman i el davanter Robbie Fowler. Els diaris parlaven de les nits de disbauxa que els futbolistes dels "reds" passaven sovint a coneguts pubs de la ciutat en companyia femenina i, fins i tot, de les inclinacions cap al consum de cocaïna de Fowler. Aquest, fart de les especulacions, va idear una curiosa revenja contra totes les veus que l'acusaven de drogoaddicte: després de marcar un gol en un partit de Copa contra l'Everton amb el seu equip, Fowler va anar a la ratlla que delimita l'àrea petita de la porteria rival i va fer el gest de ficar-se-la pel nas. La Federació anglesa de Futbol va sancionar el davanter amb cinc partits per "conducta deshonesta en un camp de futbol".

Paco Gisbert

El tercer temps

La història del futbol és plena d'incidents protagonitzats per futbolistes embriacs. El Regne Unit lidera aquesta classificació.

Des dels seus orígens, el futbol al Regne Unit ha conservat una tradició festiva que consisteix a reunir-se després dels partits els jugadors dels dos equips per beure unes cerveses i comentar les incidències del terreny de joc. Els britànics batejaren aquesta saludable pràctica com "el tercer temps", una mena de continuació del partit sense una pilota pel mig tan arrelada al futbol de les illes que, el 1984, quan la Federació anglesa va plantejar-se traslladar els partits de lliga a les vesprades dels diumenges, trencant el centenari costum dels dissabtes de futbol, s'hi alçaren veus de protesta de tots els estaments del joc a

Anglaterra, la més convincent i sincera de les quals va ser la de John Ritchie, jugador del Stoke City, que va dir: "Naturalment estic en desacord amb el futbol dels diumenges, això arruïnaria les meues nits de dissabte!"

Però la tradició britànica de beure unes pintes de cervesa després de disputar un partit de futbol a la calor d'un pub ha esdevingut un problema més seriós que el derivat d'una reunió d'amics fent-se unes copes. Fa dues setmanes, l'internacional irlandès Roy Keane es va sumar a la llarga llista de jugadors de la Premier League que han confessat tenir problemes d'alcoholisme. En el seu llibre *Keane*:

